



SUOMEN
PARALYMPIAKOMITEA



Linjaukset, kansainväliset kilpailut ja valintaprosessi kehitysvammaisille urheilijoille



Versio 11.2.2026

Tausta

- Special Olympics Finland toimii Suomen Paralympiakomitean alla. Paralympiakomitea on myös kansainvälisten järjestöjen jäsen Virtuksen ja SUDS:in osalta.
- Special Olympics lyhennetään usein SO. Kansainväliset kattojärjestöt ovat SOEE (Special Olympics Europe-Eurasia) ja SOI (Special Olympics International).

Lisätietoa Special Olympics toiminnasta

- SUDS -toiminta kohdistuu urheilijoihin, joilla on Downin oireyhtymä.

Lisätietoa SUDS -toiminnasta

- Virtuksen kolme kilpailuluokkaa:
 - II1: Urheilijat, joilla on älyllinen kehitysvamma. Luokka sisältää myös polun paralympialaisiin tietyissä lajeissa (uinti, yleisurheilu ja pöytätennis).
 - II2: Urheilijat, joilla on kehitysvamma + lisärajoite (esim. Downin oireyhtymä).
 - II3: Urheilijat, joilla on merkittäviä kognitiivisen toiminnan rajoitteita, esimerkiksi autismikirjoon liittyviä kognitiivisia haasteita, ilman älyllistä kehitysvammaa.

Lisätietoa Virtus toiminnasta

Paraurheilun kansainvälinen kilpailujärjestelmä

Karsintaperusteiset kilpailujärjestelmät		Osallisuusperusteiset kilpailujärjestelmät
Luokittelu – soveltuvan vamman todentaminen – vammaluokka perustuen toimintakykyyn kyseisessä lajissa		Soveltuvan vamman /pysyvän terveydentilan todentaminen
Eri vammaryhmät yhdistävä kilpailujärjestelmä	Yhdelle vammaryhmälle kohdennetut kilpailujärjestelmät	
PARAHUIPPU -URHEILU <ul style="list-style-type: none">• Paralympialaiset: 22 kesälajia, 6 talvilajia• Alueelliset paralympiakisat• European Para Youth Games• Paralympialajien arvokisat	<ul style="list-style-type: none">• Virtus Global Games (II)• IBSA World Games (VI)• Ei-paralympialajit (PI)	<ul style="list-style-type: none">• Special Olympics World Games• SU-DS Trisome Games• World Dwarf Games• World Transplant Games
<p>*Kuurojen Urheiluliitto on oma erillinen järjestönsä. Deaflympics on kuulovammaisten urheilijoiden korkein kansainvälinen urheilutapahtuma.</p>		

Kehitysvammaisen urheilijan ja liikkujan polku

Seuratoiminta - viikkoharjoittelu

 / lajiliitot / seurat

Lajileirit



+13v

Taito-, temppu- ja tasapainoleiri



8-13v

Perheleiri



Athlete Leader

seurat / lajiliitot / 

Kotimainen kilpailutoiminta



SUDS

Kansainvälinen kilpailutoiminta



Arvokilpailut

SO -maailmankisat

Virtus Global Games

SUDS Trisome / MM

Paralympialaiset

Kansainvälisten lajiliittojen arvokilpailut

Seuratoiminta - viikkoharjoittelu

Paralympiakomitean muut palvelut liikkujille ja toimijoille

- Valtti
- Para Junior Games
- Paraurheilun yläkoululeiritys
- Tulevaisuuden tähdet
- Athlete Leader
- Avoimet ovet

Linjaukset

- Paralympiakomitean järjestämän kehitysvammaisille henkilöille suunnatun liikunta- ja urheilutoiminnan tukirankana on Special Olympics -leiri- ja kilpailutoiminta. Special Olympics Finland pyrkii järjestämään jokaisessa Special Olympics -lajissaan yhden leirin per vuosi. Toteutustapana on lähtökohtaisesti monilajileirit. Lisäksi vuosittain toteutetaan perheleiri sekä taito-temppu-tasapainoleiri.
- Lähtökohtaisesti mahdollistetaan jokaiselle lajille vuosittain yksi kansainvälinen kilpailumahdollisuus kunkin kolmen kansainvälisen järjestön kilpailukalenterista.
- Tarjotaan tarpeen ja resurssien mukaan lajiliitoille ja seuroille asiantuntijatukea heidän omien leirien ja kilpailujen järjestämisessä kehitysvammaisille urheilijoille.

Päävalmentaja → työpari

- Tavoitteena työpari -tyyppinen toimintatapa.
- Special Olympics Finland nimeää jatkossa lajien päävalmentajan ja / tai yhteys henkilön yhteistyössä lajiliiton kanssa.
- Lajille voidaan nimetä joko päävalmentaja ja / tai yhteys henkilö tai työpari, joka vastaa kokonaisuudessaan lajin toiminnan koordinoinnista. Työpari voi muodostua esimerkiksi päävalmentajasta ja lajiliiton edustajasta.
- Lajin toiminnassa on lisäksi mukana tarpeellinen määrä valmennusroolissa toimivia henkilöitä. He ovat tavallisesti aktiivisesti mukana seuratoiminnassa ja tukevat lajin käytännön toteutusta.
- Laji, joka haluaa kuulua Special Olympics Finlandin lajivalikoimaan, edellyttää aktiivista päävalmentajaa tai työparia. Tämän roolin vastuulla on jatkossa lajin toiminnan kokonaisvaltainen koordinointi, johon sisältyy myös SUDS- ja Virtus-järjestöjen kansainvälisten kilpailujen suunnittelu ja yhteensovittaminen.

Työnjako Special Olympics Finlandissa

National Director

Sport Director

Päävalmentaja / työpari



Strateginen

Operatiivinen

Lajikohtainen toiminta

Päävalmentajat / yhteyshenkilö - työpari

Päävastuut

- Lajikohtainen toimintasuunnittelu
- Leirien ja kilpailujen valmistelut
- Lajin kansainväliset kisavalmistelut
- Yhteyshenkilönä toimiminen
- Vuositilastot (Census)

Sport Director / Special Olympics -lajipäällikkö: Elina Ahtiainen

Päävastuut

- Special Olympics -lajien kansallinen koordinointi
- Special Olympics -monilajileirien organisointi
- Kansainvälisten Special Olympics -lajikilpailujen koordinointi
- Kansainvälisten Special Olympics -monilajikilpailujen organisointi ja operatiivinen valmistelu
- Special Olympics -valmentajaverkoston koordinointi ja -valmentajasopimukset
- Vuositilasto Census -prosessista vastaaminen

Yhteystiedot: Elina Ahtiainen, elina.ahtiainen@paralympia.fi, 045 139 7373

Special Olympics National Director: Timo Pelkonen

Päävastuut

- Strateginen suunnittelu
- Kansainväliset suhteet (SOI/SOEE, Virtus, SUDS)
- Arvokilpailut (Special Olympics -maailmankisat, Virtus, SUDS)
- Kehitysvammaisten liikunnan ja urheilun työryhmä
- Lajiliittoyhteistyön linjaukset
- Rahoitushaku ja talouden vastuu

Yhteystiedot: Timo Pelkonen, timo.pelkonen@paralympia.fi, 050 596 5015

Kilpailumahdollisuudet ja talousresursointi

- Vuosittain pyritään hyödyntämään kaikkien kolmen järjestön (Special Olympics, Virtus, SUDS) tarjoamat kansainväliset kilpailumahdollisuudet talous- ja henkilöressurssien puitteissa. Tämän toteutuminen vaatii päävalmentajan / työparin aktiivista vuosisuunnittelua ja tiivistä yhteistyötä.
- Tavoitteena on, että jokaiselle lajille voidaan vuosittain tarjota yksi kansainvälinen kilpailumahdollisuus kunkin kansainvälisen järjestön kilpailukalenterista.
- Paralympiakomitea tukee vuosittain lajin kansainvälisen kilpailumatkan kustannuksia tukemalla valmentajan / valmentajien kuluja maksimissaan 1000 euroa yksittäisen kilpailumatkan osalta. Lisäksi maksetaan linjauksen mukaisen määrän valmentajien kotimaan matkakuluja ja sovittua päivärahaa.

Taloudellinen tuki

Valmentajatuon periaate kansainvälisissä kilpailuissa:

- Special Olympics Finland tukee valmentajia 4:1-suhteella (1 valmentaja / 4 urheilijaa).
- 5–8 urheilijaa → 2 valmentajaa
- 9–12 urheilijaa → 3 valmentajaa

Lisävalmentajat:

- Jos 1–4 urheilijan ryhmä tarvitsee ylimääräisen valmentajan, 50 % lisäkuluista jaetaan urheilijoille. Päätös tarpeesta tehdään tapauskohtaisesti.

Tuen enimmäismäärä:

- 1 000 € / kilpailu
- Lisäksi kotimaan matkakulut ja Special Olympics -päiväraha (20 € / pv) tuetun valmentajamäärän osalta

Urheilijan kulut:

- Omakustanteiset (lennot, osallistumismaksut, majoitus/ruokailu, vakuutukset sekä mahdolliset valmentajakulut)

Urheilijavalinnat

- Urheilijavalinnoissa noudatetaan yleisiä Special Olympics -urheilijavalintakriteereitä soveltuvin osin kaikissa kilpailujärjestelmissä (Special Olympics, SUDS, Virtus).
Tutustu urheilijavalintakriteereihin
- Päävalmentaja / työpari tekee ehdotukset kansainvälisiin kilpailuihin sähköisellä lomakkeella.
Siirry sähköiselle lomakkeelle
- **Arvokilpailut:** Valinnat vahvistaa Paralympiakomitean hallituksen nimeämä Kehitysvammaisten liikunnan ja urheilun työryhmä.
- **Muut kilpailut:** Valinnat vahvistaa Special Olympics -toiminnasta vastaava lajipäällikkö.
- Kisoihin voidaan valita urheilija, joka tarvitsee henkilökohtaista avustajaa kisamatkallaan, jos kansainvälisen järjestäjän myöntämät paikat tämän mahdollistavat. Henkilökohtaisen avustajan kuluista vastaa urheilija. Urheilijaa tuetaan henkilökohtaisen avustajan kulujen saamisessa hyvinvointialueiden vammaispalveluista (puoltokirje).
- Urheilija vastaa omasta vakuutusturvastaan sekä mahdollisista luokittelu- ja lääkärintodistuskuluista.

Periaatteet tukeen

- Linjaukset mahdollistavat sen, että Paralympiakomitea voi lähettää urheilijoita useisiin lajeihin ja eri järjestöjen kilpailuihin.
- Urheilija voi saada valmentajatukea yhteen kilpailuun vuodessa. Tuki kohdistetaan urheilijan vuoden ensimmäiseen kilpailuun. Muiden saman vuoden kilpailujen valmentajakustannukset sisällytetään urheilijan omavastuuseen.
- Tuettavan valmentajan tulee toimia urheilijan arjen tai leirien valmentajana.
- Poikkeustapauksissa valmentajaksi tai joukkueenjohtajaksi voidaan nimetä myös muunlainen taustaosaaja.
- Valmentajan on allekirjoitettava valmentajasopimus ennen kisamatkaa.

Lajiliiton mahdollisuudet olla mukana

- Olla mukana valitsemassa Special Olympics -päävalmentajaa
- Tulla työpariksi Special Olympics -valmentajalle, esim. yhteyshenkilötyyppisesti
- Tarjota tukea lajitoimintojen suunnitteluun, valmentajien tieto-aidon lisäämisen (lajikoulutukset) ja lajiliiton resurssien hyödyntämiseen.
- Lajileirien ja -kilpailujen järjestäminen yhdessä Special Olympics -valmentajien kanssa.

Viestintäyhteistyö:

- Lajin näkyvyys, yhteiset tiedotteet ja tarinat

Yhteiset kumppanuudet:

- Yhteistyö varainhankinnassa ja toiminnan kehittämisessä

Tervetuloa mukaan yhteiseen tekemiseen!